

DE ZUID-AFRIKAANSE SCHILDER J. H. PIERNEEF,

□ DOOR A. C. BOUMAN □

TOEN, in de nazomer van 1920, wijlen Mr. S. Muller Fzn. zich met mij onderhield over mijn aanstaand vertrek naar Zuid-Afrika, voegde hij me onder meer toe: „u schildert immers? Dan moet u niet naar Afrika gaan, dat is geen land voor schilders.” En om zijn goede bedoeling te verduidelijken gaf hij me op 'n mooie ochtend ongevraagd verlof om een tochtje te ondernemen langs de Vecht; „want”, zei hij, „die prachtige herfsttonen zult ge daarginds tevergeefs zoeken.”

Wel had Mr. Muller Zuid-Afrika nooit bezocht, maar zijn oordeel was geenszins uit de lucht gegrepen, zodat dit gesprek van de fijne kunstkenner dikwels in mijn herinnering is gekomen.

Toch is het nodig om dit land te kennen om het werk van z'n artiesten te beoordelen. Vooral geldt dit van 'n echt kunstenaar als Pierneef, geheel gebonden aan en vergroeid met de Afrikaanse natuur.

Om zich een oordeel te verwerven over het peil der kunst en de individuele waardij van de kunstenaars zal men zijn heil niet moeten zoeken bij de kunstkritiek hier te lande; die ligt nog in de windeldoeken. Door haar jeugd gaat ze zich dikwels te buiten; gaarne geschiedt een achteruitzetting van werken uit het atelier van hen die in de officiële wereld of de society geen rol spelen; kleine spitsigheden treffen hun bekwaamheden, en tegelijkertijd de nog niet scherp ziende ogen van het publiek. Deze lelike uitwas ontsiert het wicht bijzonder.

Een verontschuldiging voor deze boutade ligt hierin, dat er uit blijken moet hoe bezwaarlijk het gaat om aan 'n artiest z'n zuivere plaats toe te wijzen ten opzichte van z'n Afrikaanse confraters niet alleen, maar ook tegenover de Europese kunst.

Het oordeel over Pierneef's werk is dan ook meer subjektief dan wel gewenst zou zijn. Hijzelf beseft dit, en is dezer dagen voor een lang verblijf in Engeland, Nederland en Frankrijk vertrokken, om z'n krachten te toetsen.

Als dit opstel dan ook beschouwd wordt als een warme introductie van 'n kunstenaar, die in Nederland reeds niet meer een onbekende is, zullen de schrijver zowel als de artiest zich geveild voelen wanneer ze gehoor krijgt.

Hendrik Pierneef is geboren te Pretoria op 13 Augustus 1886. Zijn vader,
Elsevier's LXXXI. No. 1.